

Årsmelding 2021

Finnmark Bondelag

Bilde: Ledermøte 2021, på Landbrukets hus

LEDEREN HAR ORDET – DET HER ER GAMMELT OG MÅ FORNYES

Mitt første år som leder i Finnmark bondelag har vært et innholdsrikt og krevende år. Jeg har hatt med meg et meget godt fungerende styre, noe som har gjort jobben både interessant og inspirerende. Det er også gjort mye godt arbeid rundt om i lokallaga, og vi i styret har fått besøkt de fleste laga. Jeg er stolt over at vi har så mange kunnskapsrike, framoverlente og optimistiske bønder i Finnmark. Vi utmerker oss ved å ha unge bønder, stor kvinneandel og stor andel løsdriftsfjøs i melkeproduksjonen. Vi er også på topp når det gjelder lammeproduksjon. Dette viser at landbruket i Finnmark er livskraftig og at vi har greid å følge med i tiden.

Lise Kaldahl Skreddernes, leder Finnmark Bondelag

Det å drive landbruk ytterst mot nord kan by på store utfordringer, ikke bare klimatisk, men også politisk. Noen ganger strever vi med å få politikere og andre til å forstå hvilke forhold vi jobber under. Et eksempel på dette så vi sist sommer, da det kom forslag om å legge om tilskudd til veterinærvakt. Dette forslaget ville vært katastrofalt for veterinærvakta i Finnmark. Det ble jobbet hardt med dette både her i Finnmark og fra flere andre fylker, og resultatet ble at dagen ordning ble beholdt.

Markedssituasjonen er utfordrende både for sau og melk. Dette gjør at mange nok kan kjenne på en usikkerhet i forhold til sin produksjon. Når det gjelder sau/lam har vi lite «verktøy» for å regulere produksjonen. Dette gjør at det blir vanskelig å styrke økonomien uten at det resulterer i økt produksjon. Finnmark bondelag har fulgt rovdryrsituasjonen tett, og hatt spesielt fokus på ørneproblematikken.

Utfasing av Jarlsbergeksport, mindre melkeforbruk og økende import gjør at vi har et krevende melkemarked. Vi har derfor brukt mye tid i året som har gått til å skaffe oss kunnskap om dette. Og hadde en grundig vurdering foran høring i forbindelse med nedskaleringa av melk. Vi vet nå at dette blir en krevende situasjon for melkebøndene, med lavt forholdstall og høgere omsetningsavgift.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og småbrukarlag inngikk i juni 2019 en klimaavtale med staten. Der forplikter vi oss til å kutte våre utslipp med 5 mill. tonn CO₂ ekvivalenter fram til 2030. Faglaga mener at det gjennom mange forskjellige tiltak skal være mulig å gjennomføre dette, og at vi med denne avtalen greide å forhindre innføring av avgift på rødt kjøtt. På representantskapsmøtet 26.

Mars skal vi være med på å vedta en plan på hvordan vi skal følge opp og nå måla vi har satt oss i avtalen.

Senere kom rapporten «Klimakur 2030», som er et innspill til kommende stortingsmelding. Denne legger mye vekt på reduksjon av rødt kjøtt. Diskusjonen om klimaavtrykket fra rødt kjøtt er ikke avsluttet. Bondelaget mener det her er mye som ikke er belyst, og vil bruke tida framover til å synliggjøre alt som ikke er med i dette regnestykket.

Finnmark bondelag og Troms bondelag har jobbet gjennom hele året med sammenslåingsprosessen. Norges Bondelag vedtok på sitt årsmøte i juni 2019 at fremtidig organisering av Bondelaget skal følge de nye fylkesgrensene, disse skal realiseres innen mars 2022. Norges Bondelag ved generalsekretæren gav fylkene, ved organisasjonssjefene, i oppdrag å utarbeide en felles plan for hvordan prosessen for sammenslåing skal gjennomføres.

Som dere vet sluttet organisasjonssjefen vår i sin stilling 1. september. Med bakgrunn i sammenslåingsprosessen ble det da bestemt fra Norges Bondelag, at vi i Finnmark skulle ansette en seniorrådgiver og ha felles organisasjonssjef med Troms. Klemet Erland Hætta ble ansatt i stillingen, og hadde sin første arbeidsdag 1. oktober. Dette betyr at vi allerede har et godt administrativt samarbeid med Troms, og også faste møtepunkter for oss fylkesledere.

Av andre ting vi har jobba med i Finnmark bondelag, kan nevnes: veterinære reiser, dyrevelferd, nytt næringspolitisk program, høring kvoteleie mm.

Det er mange ting i tiden som gjør at vi må tenke annerledes enn for bare et år siden. Vi har krevende markeder, og vi har forbrukere som er mye mer bevisste enn før. Forbrukerne stiller krav til oss, og de bryr seg om hvordan maten produseres. Dette bør vi kunne dra fordeler av. Vi vet at vi i Troms og Finnmark (ifølge TINE) har verden friskeste kyr. Vi driver småskala produksjon med god dyrevelferd og dermed lite medisinbruk. Jeg har stor tro på at vi har mye å vinne på å være litt frampå når det gjelder dyrevelferd, her har vi mye bra å vise til. Finnmarkslandbruket har også tidligere vist seg å være tilpasningsdyktig og følge med i tiden, så jeg er overbevist om at vi vil løse disse utfordringene som ligger foran oss på en god måte.

Med hilsen

Lise Kaldahl Skreddernes

Leder Finnmark Bondelag

Innholdsfortegnelse

Skriveres når alt annet er på plass.

Styrets sammensetning

Lise Kaldahl Skreddernes

Lise Kaldahl Skreddernes

Leder

Bjørn Tore Sjøfting

Bjørn Tore Sjøfting

Nestleder

Liv Heidi Losvar

Liv Heidi Losvar

Styremedlem

Sven Anderssen

Sven Anderssen

Styremedlem

Jørn Sandberg

Jørn Sandberg

Styremedlem

Jon Evald Hætta

Jon Evald Hætta

1. varamedlem

Jenny May Wikstrøm

Jenny May Wikstrøm

2. varamedlem

Marit Kjellmann

Marit Kjellmann

3. varamedlem

Lokallagsaktivitet

Seks av åtte lokallag har gjennomført årsmøte i 2021. Fylkesstyret eller organisasjonssjef har deltatt på samtlige årsmøter i lokallagene. De fleste har utarbeidet årsmelding. Nedenfor følger en oppsummering av punktene i årsmeldingen til de forskjellige lokallagene.

Alta Bondelag:

Karasjok Bondelag:

Kautokeino Bondelag:

Nordre Varanger Bondelag

Laksefjord Bondelag

Veidnes Bondelag

Tana Bondelag:

Porsanger Bondelag:

Årsmøte i Finnmark Bondelag

Finnmark Bondelag avholdt digitalt årsmøte via Teams på onsdag, 17. mars 2021. Årsmøtet behandlet ordinære årsmøte saker og en innkommen sak.

Man kan trygt si at året 2020 ble et spesielt år, og møteaktivitetene ble endret fra å være vanlige fysiske møter til å bli digitale møter. De aller fleste har måtte lære seg å bruke Skype, Teams, Webinar og eller Zoom. Alt dette på grunn Korona situasjonen som endret mye av hverdagen vår.

Det man kan trekke frem som positivt for denne sesongen, er at vi har opplevd en teknisk revolusjon, der vi nå benytter digitale møter til stadighet, og terskelen for å kunne avholde styremøter er betydelig senket. Dette betyr en tettere dialog mellom styret og administrasjonen, og man kan få arbeidet gjennom saker som haster, selv på kort varsel. I tillegg er det kostnadsbesparende, da man har hatt en betydelig redusering av reiseutgifter for styremedlemmene. Men det betyr ikke at man, når tiden er inne, skal kun jobbe på digitale plattformer – men en kombinasjon som kan utnytte arbeidskapasiteten til det beste for våre medlemmer.

Årets årsmøte ble avholdt via Teams, men fylkestyret, ordfører og administrasjonen var samlet på et stort møterom på Thon Hotell Alta. Dette for å få et best mulig møte avvikling, med god lyd- og bildekvalitet, god gjennomføring av votering og saksfremleggelse.

På årsmøtet deltok 6 lokallag med til sammen 21 årsmøte delegate. I tillegg deltok fylkestyret, ordfører og Erling Aas-Eng fra Norges Bondelag. TINE ved styremedlem Hege Persen holdt hilsningstale, der hun blant annet snakket om TINE sin tilstedeværelse i Finnmark. NORTURA ved styremedlem Svein Slåtsveen holdt en hilsningstale, der han f.eks snakket og anleggene i nord og hvordan NORTURA ser for seg fremtidig produksjon i nord.

Styremedlem Erling Aas-Eng fra Norges Bondelag holdt innlegg om distriktslandbrukets viktige betydning. Hvor mange vet f.eks at distriktslandbruket har 40 000 årsverk i landbruket og 50 000 årsverk i næringsmiddelindustrien? Og sikrer dermed grunnlaget for servicenæringer over hele landet, som er avgjørende for etablering av nye bedrifter i andre næringer. Greit å huske at:

- Hver arbeidsplass i jordbruket skaper 1,9 arbeidsplasser i andre næringer.
- Hver krone investert i jordbruket gir 2,8 kroner i verdiskaping i andre næringer.

Lederens tale til årsmøtet:

Når jeg skal oppsummere året vi har lagt bak oss må jeg si at det har vært spesielt. Vi har levd med koronarestriksjoner gjennom hele året. Og vi har etter hvert blitt ganske gode på å gjennomføre digitale møter. Noe aktivitet både lokalt og sentralt i bondelaget har blitt utsatt, for så å bli gjennomført digitalt etter hvert. Dette har fungert bra, og vi har spart mye reisetid, men det kan ikke helt erstatte det å møtes fysisk. Samtidig tror jeg at vi kommer til å fortsette med en del digital kontakt også når vi kommer så langt at restriksjonene oppheves. Dette er både tidsbesparende og billig for korte møter.

I Finnmarkslandbruket er det også mye som har endra seg det siste året. I fjor på denne tida var vi bekymra for markedssituasjonen. Vi hadde lavt forholdstall for melk, og

omsetningsavgiften på melk var høy på grunn av nedskalering av produksjonen. Vi hadde også noe overproduksjon på sau/lam. På et år har denne situasjonen snudd totalt. Stengte grenser og sannsynligvis også noe endre matvaner har ført til større etterspørsel av både melk og kjøtt. Omsetningsavgiften på melk har gått ned fordi utkjøpet av melkekvoter er nedbetalt, og forholdstallet har steget mye på grunn av økt etterspørsel. Mye av dette skyldes nok koronarestriksjonene, men det viser at ting fort kan snu. Betingelsene kan endre seg på kort tid.

Våre samvirkebedrifter har levert svært gode resultater, noe som også påvirker bondens økonomi. Jeg er likevel litt bekymret for utviklingen. Konkurransen fra andre aktører i markedet er stor, og den forgår stort sett i områder med stor produksjon og høgt folketall. Dette setter ekstra press på samvirkebedriftene våre, som opererer i hele landet. Samvirkebedriftene taper markedsandeler både på melk og kjøtt. Vi har hele dette året ventet spent på om Tine ville gjøre noe med anleggsstrukturen i Finnmark. Det har vi endelig fått beskjed om at de ikke gjør nå, men dagens anlegg skal effektiviseres. Balsfjordosten tas ut av produksjon, og Nortura flytter trolig pølseproduksjonen fra Målselv og sørover. Vi er få produsenter og vi er spredt over et stort område. Hvis vi skal greie å beholde samvirkeanlegg og annen infrastruktur i landbruket vårt, må vi jobbe for en politikk som styrker landbruksproduksjonen i nord.

Klima er et tema som det er brukt mye tid på i bondelaget også i år. Og det er noe som vil måtte prioriteres også framover. Vi er i gang med kursing i bruk av klimakalkulatoren, som skal være et redskap til bruk på hvert enkelt gårdsbruk. Både for å kartlegge dagens situasjon, og finne forbedringspotensialet og eventuelle tiltak. Vi venter også spent på behandling av regjeringas klimaplan i stortinget.

Norges Bondelag vedtok i sitt årsmøte i høst en ny næringspolitisk plan, som skal være grunnlag for bondelagets jobb framover. Der heter det at vi skal utnytte arealressursene våre på best mulig måte, og å øke den norske andelen både i fôret til dyra og i det vi putter i handlekurven. Næringspolitisk plan sier også at det skal vurderes å sette tak på arealtilskudd i alle produksjoner, det har skapt bekymring blant Finnmarksbøndene. Vi har jobba for å skape forståelse for at vi ikke ønsker dette. Samtidig legger planen vekt på en tydelig kanaliseringpolitikk og at vi skal ha et levende landbruk i hele landet. Vi i Finnmark bondelag skal være med å fremme våre interesser, og vi skal også evne å se helheten i Norsk landbrukspolitikk.

Sjekk dine medlemsfordeler

Som bondelagsmedlem har du gode medlemsfordeler på bank og forsikring i Landkreditt.

Du får blant annet markedets aller beste priser på våre personforsikringer, gebyrfritt bankkort, lånet Bondelagets boligstart og spareprodukter med gode priser.

Best på landbruk!

Sjekk mer på:
Landkreditt.no/bondelaget

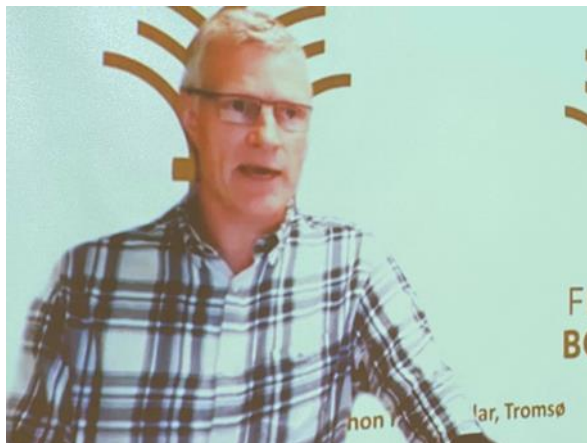
Årsmøte i Norges Bondelag

Norges Bondelag arrangerte sitt årsmøte digitalt via Teams 8.-9. juni 2021.

Troms Bondelag og Finnmark Bondelag samlet seg i Tromsø under årsmøte i Norges Bondelag, med både fylkesledere, utsendinger og administrasjon fra Troms Bondelag og Finnmark Bondelag. Og deltok på årsmøtet digitalt fra et møterom på Thon hotell i Tromsø.

Finnmark Bondelag hadde forhåndsinnmeldt 2 innlegg:

- Sven Anderssen:** Distriktslandbruk og landbruk i hele landet
- Lise Skreddernes:** Samvirke og konkurransevilkår. Lønnsomhet i næringa

Innlegget til Sven Reimer Anderssen:

Møteleder Årsmøte

Distriktslandbruket og Landbruk i hele landet

Æ e stolt bonde i fra Tana i Finnmark. I vår samdrift produserer vi melk og kjøtt fra kyrne vi har i fjøset. Her i Finnmark e vi i stand til å produsere kvalitetsmat til befolkningen i Finnmark, og TINE produserer Kesam til hele landet på melk fra Finnmark.

Vi som e bønder i Finnmark har noen naturgitte fordeler og begrensinger som preger oss.

Vi har en lang og til dels kald vinter, dette kan være utfordrende, men med gode forberedelser kan vi se på det som en fordel. Vi har en lengre vinterperiode enn dere andre i landet. Når dere er i gang med våronna, kan vi nyte den fine delen av vinteren, med lyse netter, ofte fint vær og gode temperaturer. Da er fjell-livet godt med snøskuter, ski og teltcamp på vidda der vi kan høste av gode fiskevann.

Sommeren kommer brått hos oss. Midnattssola har vi fra midten av mai, med litt dårlig skiføre før sommeren kommer til oss i løpet av to dager. Det kan skje fra 20 mai til 20 juni – så det er vanskelig å planlegge våronna. I fjor sommer sto bjørka grønn i snøskavlene ved stHans. Midnattssola gjør at livsmotet stiger og veksten foregår hele døgnet. Vi kan se gresset gro fra dag til dag. Sommeren vår er med andre ord kort og veldig hektisk.

Bonden i Finnmark vil æ betegne som optimist. Vi e ikke mange igjen i vårt distrikt, men de som fortsatt e med har i stor grad fornyet sine melkefjøs, vi har mange gårder med løsdrift og det bygges stadig nye.

På grunn av lange avstander til dyretette områder i andre deler av landet, og små og isolerte produksjonsmiljø er helsestatus meget god på våre dyr.

I Finnmark er det i dag ca 90 melkebruk – fra 15 til 100 årskyr, ca 110 sauebruk – fra 10 til 300 vinterforhold sau, og ett bruk med eggproduksjon. Det er mest grasproduksjon, men også noe potet og det er noen som prøver seg med litt bær og andre grøntproduksjoner.

Beitene i utmark er meget gode, noe som gir god tilvekst på lammene og med NoFence teknologien kommer det etter hvert også storfe ut i utmarka, her er god plass til alle.

Men de mørke skyene ligger nært og tett på Finnmark. Vi har fire svarte trender som kan virke truende på oss. Det er – Vi ligger i distriktet, vi ligger i nord, vi ligger helt i øst og vi ligger lengst unna makta og markedet.

Det at det er tynt befolket merkes godt i vår næring, rundt oss i hele nord flytter folk bort og arbeidsplasser sentraliseres til de store vekstsentra og legges ned hos oss. Dette svekker også oss som bønder.

Nedlegginga av gårdsbruk skjer her hos oss også som i resten av landet, men der hvor vi ikke er så mange så vil hvert eneste bruk som legges ned telle ekstra mye. Nedleggelsen av to melkebruk i året er en reduksjon på 2,3 %. Og når fire melkebruk til sammen utgjør mellom 7 og 10 % av melkeleveransen så viser det at alle melkeprodusenter er viktig for TINE, tilsvarende er det for Nortura.

Det er derfor viktig at de små produksjonsmiljøene som er i Finnmark opprettholdes.

For få produsenter igjen i Finnmark vil undergrave all produksjon i Finnmark. Servicetilbudet som skal støtte opp om vår produksjon vil falle sammen. Den er svak allerede i dag, og det ser

ut som om den svekkes ytterligere. FK har avd i Tana og Alta 4,5 timers kjøring imellom, EIK senteret vårt ligger i Målselv – 11,5 timers kjøring og 860 km via EU – Finland som nå er stengt fra Svanvik.

Produsentlagsmøter og årssamlinger i TINE, FK og Nortura – der samles vi nå over så store avstander at vi må ha overnatting og avløser for må delta – opptil 500 km kjøring en vei kan det være. Dette er viktige sosiale arenaer for utvikling av bonden og samvirke, men svekkes stadig. Mye kan løses digitalt, men det er ikke alltid gode treffpunkt. Fysiske samlinger er viktig.

Avstanden til alle innsatsfaktorene våre er lang, dette gir seg kraftige utslag i fraktpriser, vi kan kjøpe de samme varene som dere til samme pris, men når den er kommet fram til oss har det ofte vært et kraftig påslag som transportørene har lagt på. F.eks – en rustfri benk på 60x200 cm pris 14000 + mva – frakt 4500 + mva. I tillegg kommer den tiden det tar å få varene opp hit til oss. Post over natten – ca tre døgn.

Dette er noe av det som sliter på oss – kostnader med å drive landbruket på den ytterste kanten av Norge. Husk det er vi som nå er det ytterste distriktet – dersom vi er borte vil det ble noen av dere som kommer i denne situasjonen, dette vil bare flytte seg nærmere og nærmere dere sentralt etter hvert som bøndene i ytterkanten forsvinner.

Hva skal til for å hindre dette.

Vi må ha stabile og gode rammebetingelser som sikrer oss god økonomi og levelige kår for alle som produserer mat til Norge i nord. Da mene æ alle – de små som de store – der er ikke et bruk å miste.

God økonomi og gode muligheter for fornying av produksjonsapparatet vil gi oss stabil produksjon og optimisme i næringa. Dette vil øke vår status i samfunnet og sikre framtidig rekruttering inn i næringa, og gjøre at gårder også kan omsettes som attraktive arbeidsplasser.

Innlegget til fylkesleder Lise Skreddernes:

Fra lengst i nord kan jeg nå melde om at vi er godt i gang med våronna. Det er like fantastisk hvert år, å se at det begynner å spire og gro etter en lang og kald vinter. Både planter, dyr og folk våkner til liv igjen. Sola skinner hele døgnet, og man kan lett glemme både jordbruksoppgjør og handelsavtaler for ei stund. Samtidig er jeg helt klar over at det er mange ting som må være på plass for at jeg skal kunne produsere mat på 70 grader nord.

Det siste året må man vel kunne si at Pandemien har virka både som importvern og markedsregulator for landbruksvarer. Og også vist oss hvor viktig det er at dette fungerer optimalt.

Takket være pandemi og stengte grenser har vi produsert melk og kjøtt som aldri før. Men det er vel dessverre ingen grunn til å tro at dette vil fortsette når grensene igjen åpnes.

Vi er enige om at lønnsomheta i norsk landbruk må opp. Det er vanskelig å ta ut høgere målpris både på grunn av for dårlig tollvern og dermed fare for import, og fordi vi stanger i taket på gul boks.

Gode resultat i Tine industri og dermed ei høg etterbetaling har vist seg å være avgjørende for økonomien i melkeproduksjonen de siste åra. Dette er også avgjørende for de som leverer melk til andre aktører, da Tines melkepris også holder disse prisene oppe. Etterbetalinga er heller ingen selvfølge.

Samvirkebedriftene våre har en krevende jobb, der en stadig jakter på marginene. Dette har gjort at mange både slakteri og meieri anlegg i nord har vært utredet for videre drift. Vi holder pusten litt for hver gang, men jeg har forståelse for at dette er nødvendig, markeds situasjonen tatt i betraktning. Samtidig er vi i en spesiell situasjon i nord, vi har rasjonalisert mye på anlegg og har en spredt produksjon og store avstander. Dette er krevende. Vi opplever stort engasjement fra både vanlige forbrukere og politikere når noen av anleggene er under vurdering eller i verste fall blir redusert eller lagt ned.

Sterke samvirkebedrifter er helt avgjørende for distriktslandbruket. Vi må ta tak i årsakene til at samvirkene sliter. Er det konkurransesituasjonen i industrien, er det manglende konkurranse og EMV i dagligvarehandelen, er det distribusjonen, for dårlig tollvern, eller trenger markedsregulator bedre verktøy for regulering? Sannsynligvis er det vel en kombinasjon av disse. Vi må ikke komme i den situasjonen at det er industrien eller dagligvarekjedene som skal avgjøre om vi skal ha landbruk i hele landet.

Jeg mener at dette er spørsmål vi i bondelaget må ha høyt på agendaen framover.

Det vi uten tvil også trenger er troverdighet og tillit i markedet. Forbrukeren må føle seg trygg på at maten er produsert på en bærekraftig måte. Vi må få fram alle fordelene med norsk mat. Lite bruk av medisiner, og ikke minst med god dyrevelferd. Da er det dessverre ødeleggende med sånne innslag som vi nå har sett fra norske griseffjøs. Jeg forsvarer selvfølgelig ikke metoden, og vi vet at dette ikke er representativt for næringa, men det nesten umulig å kommunisere dette ut.

Vi trenger tillit i markedet, vi trenger like konkurransevilkår i industrien og i dagligvarehandelen og vi trenger et godt nok tollvern.

Bjørn Tore Søvting

Liv Heidi Losvar

Jørn Sandberg

Regionreformen

Regionreformen har vært en stor sak, både i Bondelaget og i de politiske miljøene. på årsmøtet var organisasjonstilpassing til ny fylkesstruktur. Vedtaket i Norges Bondelag har vært at man følger kartet for fylkeskommunene, for Finnmark Bondelag var konsekvensen at man skulle bli slått sammen med Troms Bondelag.

Etter Stortingsvalget høsten 2021 fikk man en ny politisk sammensetning, som gav grunnlag for reversering av regionreformen. Og fylkessammenslåing mellom Finnmark fylke og Troms fylke, ble spesifikt nevnt i regjeringsplattformen, Hurdalsplattformen:

*Fylkes- og kommunestruktur Det skal være tre folkevalgte nivåer i Norge. Eventuelle sammenslåinger skal være basert på frivillighet og eventuelle folkeavstemninger skal være rådgivende for nye fylkeskommuner og kommuner. **Den innsendte søknaden fra Troms og Finnmark om oppløsning skal innvilges**, og det skal i løpet av 2021 settes i gang en prosess for å gjenopprette Akershus, Buskerud og Østfold basert på en søknad fra fylkestinget i Viken.*

Regjeringen vil:

- Videreføre tre direkte folkevalgte forvaltningsnivåer.
- Oppløse tvangssammenslåtte fylkeskommuner som sender søknad etter vedtak i fylkestinget innen 1. juli 2022.

Troms og Finnmark fylkeskommune har vedtatt å splitte opp nåværende fylkeskommune til to selvstendige fylkeskommuner, Finnmark fylkeskommune og Troms fylkeskommune. Dermed stopper også sammenslåingsprosessen mellom Finnmark Bondelag og Troms Bondelag.

Sammenslåingsprosess – veien til Troms og Finnmark Bondelag

Sammenslåingsprosessen mellom Finnmark Bondelag og Troms Bondelag er stanset og avsluttet. Valgresultatet etter Stortingsvalget 2021 gav en politisk sammensetning som gav grunnlag for reversering av fylkessammenslåing mellom Finnmark fylke og Troms fylke. Finnmark Bondelag og Troms Bondelag blir ikke slått sammen.

Administrativt er Troms og Finnmark Bondelag sammenslått, som server begge fylkeslagene. Med 1 ansatt på fylkeskontoret i Alta og 2 ansatte på fylkeskontoret i Evenskjer. Administrasjonen ledes av en felles organisasjonssjef, men Finnmark Bondelag ser helst at begge fylkeslagene får hver sin organisasjonssjef slik man hadde tidligere.

Det var i utgangspunktet tenkt felles ledermøte med studietur til Østlandet, men dette ble avlyst. Finnmark Bondelag gjennomførte sitt ledermøte på Landbrukets hus i Oslo, mens Troms Bondelag valgte å avholde sitt ledermøte i Tromsø.

Ulike aktiviteter og saker

Aksjoner i forbindelse med brudd i jordbruksoppkjøret

Det er skuffende at Staten ikke forstår den økonomiske situasjonen i landbruket, at Staten ikke ville redusere inntektsgapet, at Staten ikke ville sørge for investeringer til jordbruket for å kunne gjennomføre Stortingets krav om løsdrift.

4. mai leverte staten tilbudet i jordbruksforhandlingene, og 6. mai varslet jordbruket at de bryter årets jordbruksforhandlinger.

Statens tilbud var under det halve av kravet fra jordbruket. Kravet kunne ikke ses på som en invitasjon til å oppnå enighet i forbindelse med jordbruksforhandlingene.

Bondelaget mener bøndene trenger et skikkelig inntektsløft for at inntektsgapet til andre grupper skal reduseres, og en investeringspakke er helt nødvendig for at melke- og storfebønder skal kunne gjennomføre Stortingets krav om løsdrift. Det var det ikke mulig å få til med regjeringas tilbud, derfor er det brudd i forhandlingene.

Raskt etter bruddet i jordbruksforhandlingene var bøndenes aksjoner synlige.

«Møkkatilbud!»

«Lag maten sjøl!»

«Og Norge trenger bonden!»

Etter bruddet i jordbruksoppgjøret, satte bønder fra hele landet seg på traktoren for å protestere mot tilbudet fra regjeringa. Det gir ikke framtidstro og utviklingen næringa trenger.

Det var stor vilje i lokallagene for å vise misnøyen til regjeringens forslag til jordbruksoppgjøret 2021. Det ble gjennomført traktor aksjoner over hele Finnmark:

MEIERIENE I ALTA OG TANA BESTÅR, AVGJORDE TINE STYRET

Meieriene i Alta og Tana har vært under utredning for videre drift, der man vurderte anlegg for anlegg og transport av melk over lange avstander som et alternativ. I dag, onsdag, behandlet styret i

TINE den siste utredningen. Og redselen for at meieriet i Tana og/eller Alta skulle legges ned har vært faretruende.

Heldigvis for landbruket i Finnmark, for arbeidsplasser i næringsmiddelindustrien og for forbrukerne, valgte styret i TINE å beholde begge meieriene. Dermed kan vi fremdeles ha gleden av TINE sitt tilstedeværelse i Finnmark der de produserer meget gode produkter, med melk fra bøndene i Finnmark.

Finnmark Bondelag er likevel bekymret for de endringene i markedet som stadig tvinger både Nortura og Tine til å vurdere bedriftenes tilstedeværelse i Nord-Norge. Mye på grunn av distribusjonen som de store dagligvare kjedene har, som gjør at nesten alt må innom sentrallager på Østlandet før de sendes videre til butikkene.

Dagens avgjørelse til TINE gleder Lise Skreddernes leder i Finnmark Bondelag, sitat: «Det er gledelig at TINE styret velger å beholde begge meieriene i Finnmark. Dagens meieristruktur tar hensyn til miljøet ved at man slipper store klimautslipp som frakt av melk over store anstander ville ha medført».

Dagskurs klimakalkulator storfe/melk - grovfôr.

Ble arrangert 5. mars 2021, kl.1100 -1500, kurset varr digitalt på Teams. Kurset var en introduksjon til bruk og forståelse av klimakalkulatoren- et nyttig verktøy for å identifisere utslipp fra egen gård. Kursholdere var Kjerstin Skaar, Tine rådgiving og Ingvild L. Høie, NLR Nord Norge. Kurset var gratis for medlemmer av Bondelaget. Kr 500/stk. for ikke medlemmer.

TROMS BONDELAG
FINNMARK BONDELAG

Dagskurs klimakalkulator storfe/melk - grovfôr

2. og 5. mars 2021, kl.1100 -1500 - Teams

Troms Bondelag og Finnmark Bondelag ønsker velkommen til digitale kurs i bruk av klimakalkulatoren

Kurset er en introduksjon til bruk og forståelse av klimakalkulatoren – et nyttig verktøy for å identifisere utslipp fra egen gård.
Før kurset bør alle detaljer ha gjennomgått [e-læringskurs](#) (inngang med BankID).
Se også [tema](#) i klimakalkulatoren.

Program

- Velkommen. Hvorfor klimaarbeid i landbruket?
- Bondelaget
- Hva kan jeg som bonde bidra med? Klimatiltak på kort og lang sikt
Tine / NLR
- Klimakalkulatoren - registrering og datakilder, gjennomgang eksempelbruk. Klimaplan.
Tine/NLR
- Problemstillinger/spørsmål
Tine/NLR
- Hva nå? Klimarådgiving 1-til-1 og i gruppe. Tilskuddsmuligheter ved klimarådgiving
Tine/NLR

Vi ønsker å vite tall fra ett eller flere bruk som deltar i kurset. Ta kontakt dersom du kunne tenke deg å dele dine klimaberegninger!
Har du spørsmål til beregninger/resultater i egen klimakalkulator, send kursholdere senest ei uke før kursdato.
Kurset varer omtrent fire timer, inkludert pauser.

Påmelding innen 27. februar til Unni Hellebo Andreassen Unni.Hellebo.Andreassen@bondelaget.no eller
Klemet Erlend Hætta Klemet.Erlend.Hatta@bondelaget.no
Kurset er gratis for medlemmer av Bondelaget. Kr 500/stk. for ikke-medlemmer.

Kursholdere:
Kjerstin Skaar, Tine Rådgiving - epost kjerstin.skaar@tine.no
Ingvild Lauvland Høie, Norsk Landbruksrådgiving Nord Norge - epost ih@nlr.no

Arranger:
Bondelagene i Troms og Finnmark

Kursene er støttet med Klima- og miljømidler fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

TROMS BONDELAG
FINNMARK BONDELAG

Norsk Landbruksrådgiving

TINE

Dagskurs om tidlig pensjon og pensjonssparing

Etter at pensjonsreformen kom i 2011, har budskapet vært at folk bør spare mer til pensjon på egen hånd. Dette rådet gjelder i høyeste grad for de som har levebrødet sitt i landbruket. Både unge og eldre bønder bør vurdere andre spareordninger i tillegg til den pensjonen som utbetales av folketrygden.

Kursserien er samarbeid mellom Troms og Finnmark Bondelag og Arktisk Landbruksfaglig senter. Kurset er støttet av Troms og Finnmark Fylkeskommunen sin Rekruttering og kompetansetiltak i landbruket (RT-midler). Kurset ble avholdt 4. mars 2021.

Medlemsmøter i Finnmark Bondelag

I forbindelse med jordbruksforhandlinger 2021, arrangerte Finnmark Bondelag arrangere 3 møter om ulike temaer.

1. medlemsmøte hadde følgende tema:

- Studie- og høringsarbeid
- Inntekt og inntektsutvikling

På dette møtet deltok styremedlem Erling Aas-Eng fra Norges Bondelag.

2. medlemsmøte har følgende tema:

- Kapittel 1 - kanaliseringpolitikk
- Kapittel 1 - Prioritering bruksstørrelse
- Kapittel 1 - Prioritering område

På dette møtet deltok Anders Huus fra Norges Bondelag.

3. medlemsmøte har følgende tema:

- Klima

På det møtet deltok generalsekretær Sigrid Hjørnegård fra Norges Bondelag.

POLITISK MØTE OG DEBATT OM LANDBRUKET I FINNMARK

I forbindelse med valgkampen arrangerte Finnmark Bondelag, sammen med Tana Bondelag, et politisk møte og debatt om landbruket i Finnmark. Onsdag 25. august 2021, på Tana Miljøbygg.

Vi hadde kandidater fra de fleste partiene, og møteleder Hans Bårdsgård fra Nationen sørget for en god debatt!

Temaer som ble diskutert:

- Investeringsbehov i Finnmarks landbruket, finansieringsmuligheter og pantegrunnlag
- «Hva må til for å bevare landbruket på den ytterste kanten av Distrikt-Norge»
- Betydningen av et sterkt og levedyktig landbruk i Finnmark - rekruttering og fornying
- Bosetting i Finnmark
- Inntekt til bønder og økonomi i landbruket
- Investeringer og finansieringsmuligheter i landbruket

Flere politikere treffpunkt

LO og AP var på gårdsbesøk i Bekkarfjord i går. Arbeiderpartiet var representert ved 1. og 3. kandidat på stortingslista: Runar Sjøstad og Sigurd Rafaelsen. Alle fikk omvisning i fjøset, og vi hadde en god dialog om finnmarkslandbrukets utfordringer!

Etter valgkampen

AP og SP la fram Hurdal-plattformen i går. Innholdet i regjeringsplattformen danner et godt og nødvendig grunnlag for en snuoperasjon i norsk landbruk.

Den nye regjeringen vil legge fram en forpliktende og tidfestet plan for å løfte inntektsnivået i landbruket, slik at man tetter inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.

Regjeringen vil sikre at vi har landbruk over hele landet, med et mangfold av bruksstørrelser. For å oppnå det vil regjeringen blant annet bidra med investeringspakker for små og mellomstore bruk i distriktene, til en nødvendig omstilling og modernisering. En desentralisert næringsmiddelindustri ved å sikre samvirkets rolle som markedsregulator. Et mål om 50 prosent selvforsyningsgrad for norske jordbruksmatvarer.

«Regjeringens målsetninger gir et nødvendig vitamin innsprøytning til bønder som de siste årene har opplevd at inntektsnivået har vært fallende. Vi ønsker den nye regjeringens høye ambisjoner for

norsk landbruk velkommen, og ser fram til et godt samarbeid mellom faglagene og regjeringen», sier Lise Kaldahl Skreddernes.

Bondelagskonferanse på Thon Hotel Sandvika

Styret i Finnmark Bondelag deltok på Bondelagskonferansen, 28. og 29. oktober 2021. Temaer som ble diskutert:

- Nye muligheter for norsk landbruk
- Inntekt og marked
- Økt verdiskaping og sysselsetting fra jord til bord
- Ny regjering, nye muligheter?
- Livskvalitet i den gode bondehverdagen
- Hvorfor Bondelaget?

Sandra Borch benyttet årets Bondelagskonferanse til å møte bøndene for første gang som øverste leder for norsk landbrukspolitikk. – Vi skal endre kursen i norsk landbrukspolitikk, ropte hun til den fullsatte salen.

Det var en statsråd i godt humør som tok turen til Norges Bondelag for å treffe norske bønder under Bondelagskonferansen. Bondelagets tillitsvalgte fra hele landet var til stede og dette er det første møtet den nye landbruks- og matministeren har med norske bønder som ny statsråd.

|| *Jordbruket har gjort en enorm jobb og er den eneste næringa som har inngått en forpliktelse overfor det grønne skiftet. Nå er det på tide å bevilge ressurser og ikke bare forpliktelser!*

Sandra Borch, Mat- og landbruksminister

Ledermøte 2021

25. og 26. november reiste Finnmark bondelags ledermøte til Oslo. Møtet ble avholdt på landbrukets hus i Hollendergata. Vi ble bedre kjent på huset og med dem som jobber der. Vi var innom tema som dagens politiske situasjon og forberedelser til jordbruksforhandlingene. Avslutta med kurs i bruk av sosiale medier. Godt oppmøte og engasjement.

Norges Bondelag publiserte spillelisten Bondelagets julekalender 2021

Der fikk vi alle hilse på lokallagsleder Mari Trosten fra Tana Bondelag.

«Langt, langt nord, der avstandene er så store at man må møtes på midten er Mari Trosten lokallagsleder i Tana Bondelag som tilhører Finnmark Bondelag. Her er de blant annet opptatt av innspill til jordbruksforhandlingene, å bevare samvirkene og samholder i Bondelaget. Sammen er vi definitivt sterke! 🤝🤝»

Møte med styreleder i Nortura

Fylkesstyret hadde møte med Trine Hasvang Vaag, styreleder Nortura. 7. desember 2021, via Teams. Tema: Avklaring på grensegang mellom markedsregulerende tiltak og kvoter på rødt kjøtt

Møte med Solveig Bratteng Rønning, TINE

Fylkesstyret hadde møte med Solveig Bratteng Rønning, styremedlem Norges Bondelag. 6. desember 2021, via Teams. Tema:

- Markedssituasjonen for melk
- Forventet prisutvikling på melk

Prosjekt modernisering av driftsbygninger - Forslag til kandidater

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Finnmark Bondelag, Troms Bondelag og Norsk Landbruksrådgiving Nord Norge (NRL). Finnmark Bondelag foreslo 6 kandidater til prosjektet. Gårdbrukere som vi tenker klarer å fullføre et forprosjekt. Bøndene som blir med i prosjektet får dette tilbudet:

1. Grovkalkulasjoner inntil 15 timer rådgiving (både bygg og økonomi) – Bondens egenandel for fasen er kr 3 000 (eventuelle resttimer overføres fase 2)
2. Avklaringer økonomi og bygg. Utarbeidelse av driftsplan, kostnadsoverslag fra bygningsplanlegger og bistand til søknad Innovasjon Norge. Inntil 35 timer. – Bondens egenandel for fasen er kr 3 000.

Bonden kan stoppe etter fase 1, men må gjennom fase 1 for å komme i fase 2. dvs. at total egenandel for et forprosjekt på opptil 50 timer er kr 6 000. Deretter løper ordinære timer. De komplekse prosjektene vil mest sannsynlig overskride de avsatte timene noe. Om bonden ønsker oppfølging videre i kontrakts fasen og byggefase kan vi også her bistå, men det blir på fakturerbare timer.

Prosjektansvarlig er Tor Erling Nilssen, Norsk Landbruksrådgiving.

Prosjektet «Fra tall til tiltak»

Troms Bondelag og Finnmark Bondelag søkte 440 000 i prosjektmidler hos Troms og Finnmark Fylkeskommune med et ønske om å få utarbeidet en analyse av situasjonen i den nordligste delen av landet.

Prosjektet skal gi en oppdatering av tallmateriale for utvikling og produksjon i Troms og Finnmark, og gi en beskrivelse av tiltak som kan bedre situasjonen både på kort og lang sikt. Metoden vil være en oppdatering av statistikk over produksjon og utvikling i Troms og Finnmark.

Rapporten ble presentert 1. mars 2022.

Prosjektbeskrivelse «Ekstraordinært uttak av jerv»

Finnmark Bondelag fremmer etter forslag fra Tana Bondelag, et ønske om at det vurderes igangsettelse av ekstraordinært uttak av jerv.

Det er allment kjent at lisensjakt på jerv i Finnmark over lang tid har resultert i liten eller ingen uttak av fastsatt kvote. Finnmark Bondelag har sendt brev om dette, 2. juli 2020, til Klima- og miljødepartementet. Og påminnelse om brevet 25. januar 2021, uten å ha mottatt svar fra Klimaog miljødepartementet.

Beitenæringene i områdene Tana, Lebesby og Gamvik er særlig utsatt for tap av dyr til jerv. Området egner seg derfor svært godt til et ekstraordinært prosjekt med mål om større uttak av jerv.

Bondelaget ber Rovviltnemnda i region 8 starte et prøveprosjekt der en tar ut jerv med snøscooter og hagle, Finnmark Bondelag stiller seg gjerne som en samarbeidspartner til prosjektet.

Rovviltnemnda i region 8, har tatt saken til vurdering.

Lokallagsledermøter

Dette året har vi gjennomført fem digitale møter gjennom hele året med lokallagslederne. Det gir inspirasjon og nyttig informasjon til fylkesstyret når lokallagslederne forteller fra sine lag. Dette har vært en fin måte å møtes på når det er lange avstander og begrensninger i forhold til korona. Både fylkesstyret og lokallagene har økt sin digitale kompetanse dette året.

Styret oppfordrer til at vi fra neste år lager en messengergruppe for alle lokallagslederne sammen med fylkesstyret, fordi vi tror at vi slik når ut til lokallagslederne på en enklere måte. I tillegg ser man på interessen for å ha månedlig Teams møter mellom lokallagslederne og fylkesstyret, for å få en bedre dialog og informasjonsflyt.

Politikermøtet med Runar Sjøstad, AP

Leder og nestleder har hatt møte med stortingsrepresentant Runar Sjøstad om dagsaktuelle saker i Finnmarks landbruket. Det er avtalt å ha løpende dialog for å være gjensidig informert om landbruket i Finnmark.

Møte med utenfor Stortinget

I forbindelse med traktor aksjonen utenfor Stortinget, 11. mai 2021, hadde Finnmark Bondelag invitert stortingspolitikere fra Finnmark til informasjonsmøte om landbrukets aksjoner. Liv Heidi Losvar og Lise Skreddernes møtte Mariann Haukland, Finnmark Høyre.

Toll og internasjonale handelsavtaler

Fylkesstyret og lokallagslederne har hatt møte om toll og internasjonale handelsavtaler. Med forelesning av Sigrun Pettersborg, næringspolitisk sjef i Norges Bondelag og Hildegunn Gjengedal, seniorrådgiver Norges Bondelag.

Inntektsutvalget

Inntektsutvalget for jordbruket, utvalg som skal vurdere grunnlag og forutsetninger for sammenligning av næringsinntekter i jordbruket med lønn for arbeidstakerne. Fylkesstyret og lokallagslederne deltok, på møte med Ola Grytten, leder i Inntektsutvalget.

Informasjonsmøte arbeid med rein og beiteproblematikk

Det er avholdt felles lokallagsmøte på Teams for å informere om bondelagets arbeid med reinproblematikk og landbruk. De inviterte var lokallag i Finnmark, Troms, Nordland, Møre og Romsdal, Trøndelag og Innlandet.

MEDLEMSUTVIKLING

Finnmark Bondelag		31.12.2015	31.12.2016	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	Endring
8200000	Ingen Lokallagstilknytning	2	3	3	3	3	0
8200301	Nordre Varanger Bondelag	23	24	24	23	24	1
8201101	Kautokeino Bondelag	8	16	23	15	13	-2
8201201	Alta Bondelag	106	113	100	96	92	-4
8202001	Porsanger Bondelag	53	56	46	39	41	2
8202101	Karasjok Bondelag	28	27	19	16	17	1
8202201	Laksefjord Bondelag	22	25	20	20	22	2
8202202	Veidnes Bondelag	14	27	24	17	17	0
8202501	Tana Bondelag	122	134	118	113	108	-5
8209901	Direkte Medlem Av Fylkeslaget	1	1	1	1	1	0
	Sum	379	426	378	343	338	-5

Sammen har vi tatt vare på det norske landbruket i over 60 år

Som medlem av Norges Bondelag får du:

- minst 20 % på alle private skadeforsikringer
- 20-40 % rabatt på landbruksforsikringer
- god pris på pensjonsordninger
- tilgang på Norges Bondelags Cyberforsikring

Ring Gjensidige på **915 03100** eller les mer på gjensidige.no/bondelaget

AI3_0795/12.2021